

Кузык М. М. Опыт австрийских педагогов по формированию духовных ценностей у детей дошкольного возраста

В статье рассмотрена сущность понятия духовности, душевности, их материалистическое и религиозное значение. Поднята проблема духовного развития и религиозного воспитания детей на современном этапе. Также проведены параллели в воспитании молодого поколения на религиозных ценностях в западноевропейских странах, в частности Австрии.

Ключевые слова: *духовность, религиозность, религиозно-светское образование.*

KUZYK M. Experience of Austrian teachers in the formation of spiritual values in preschool children.

This article deals with the essence of such concepts as spirituality, cordiality and their materialistic and religious significance. The paper raises the issue of spiritual development and religious education of children at the present stage. The author has drawn a parallel in the education of religious values of the young generation in Western European countries, especially in Austria.

Keywords: *spirituality, religiousness, religious secular education.*

УДК 37.016 : 004

**Куліш Л. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

**ТЕХНОЛОГІЇ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСУ
ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ІНФОРМАТИЧНОГО ЦИКЛУ**

У статті розглядають мету навчання технологій створення навчального інтернет-ресурсу. Зазначено, що основною проблемою є постановка мети навчання, які поділяються на зовнішні та внутрішні. Детально розглянуто обов'язкові та необов'язкові вимоги до рівня початкових знань вчителів технологій. Докладно розглянуто форми навчання та різні види контролю, необхідні для здійснення перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок у процесі самостійного вирішення завдань різного характеру і рівня складності. Визначено засоби навчання, до яких належать: природне і соціальне оточення, устаткування, підручники, книги. Розглянуто класифікацію засобів навчання за дидактичними функціями: 1) інформаційні засоби; 2) дидактичні засоби; 3) технічні засоби.

Ключові слова: *навчальний інтернет-ресурс, інтернет-ресурс, веб-сайт.*

У результаті стрімкого зростання глобальної мережі Інтернет створюються світові інформаційні ресурси, об'єднані між собою в глобальну мережу за допомогою веб-технологій, що дають змогу використовувати їх незалежно від місцезнаходження споживача і часу звернення до них.

Метою навчання технологій є створення навчального інтернет-ресурсу. Проблема мети та цілей навчання та виховання була і залишається однією з найважчих і не до кінця розв'язаних педагогічних проблем. Зазначимо, що

основне місце займає проблема постановки цілей навчання. У зв'язку з цим, перш ніж приступити до добору змісту, методів, форм і засобів навчання, необхідно сформулювати мету навчання. Чітке визначення рівня досягнення мети не тільки полегшує здійснення контролю, але і дає змогу визначити достатні для реалізації цих цілей методи і форми навчання.

Цілісний розгляд цілей навчання передбачає подвійне фокусування: ззовні (зовнішні цілі), коли методична система навчання будь-якого предмета розглядається з погляду її відповідності структурі фахової діяльності, і зсередини (внутрішні цілі), коли визначається відношення цілей навчання до інших елементів методичної системи.

Внутрішня мета методичної системи навчання повинна бути представлена настільки точно і безумовно, щоб можна було однозначно зробити висновок про ступінь її реалізації.

Визначимо зовнішні і внутрішні цілі навчання технології створення навчального ресурсу освітнього порталу.

На навчальному рівні зовнішня мета – надбання знань і умінь у галузі технологій створення освітнього інтернет-ресурсу.

Сформулюємо зовнішні цілі навчання технології створення навчального ресурсу освітнього порталу майбутніх учителів технологій:

– формування уявлень про етапи педагогічного проектування навчального інтернет-ресурсу (НІР);

– формування уявлення про етапи створення освітнього інтернет-ресурсу;

– формування уявлень про педагогічний веб-дизайн як процес і наукову дисципліну;

– формування уявлень про проектування графічного інтерфейсу користувача НІР;

– оволодіння основними поняттями педагогічного веб-дизайну;

– оволодіння практичними навиками створення НІР;

– методологічне забезпечення інформаційної компетентності майбутнього вчителя на основі узагальнення знань вчителів технологій, отриманих ними під час вивчення курсу інформаційних технологій;

– усвідомлення вчителями технологій необхідності застосування НІР у навчальному процесі.

Перерахуємо деякі внутрішні цілі навчання для створення навчального інтернет-ресурсу. А саме: 1) знання понять: інтернет-ресурс, веб-ресурс, веб-сайт, веб-портал; 2) знання структури й основних сервісів НІР; 3) знання інструментальних засобів веб-дизайну; 4) знання етапів створення НІР; 5) уміння здійснювати добір змісту навчальної дисципліни; 7) уміння будувати інформаційно-логічну модель навчального матеріалу; 8) уміння вибирати форми представлення інформації; 9) уміння готувати

навчально-тренувальні завдання і визначати способи оцінки знань вчителів технологій; 10) уміння готувати текстову інформацію для розміщення її на веб-сторінці; 11) уміння проводити оптимізацію графічного зображення для розміщення його на веб-сторінці; 12) уміння створювати графічні елементи в графічному редакторі; 13) уміння створювати різні типи гіперпосилань (внутрішньодокументні, міждокументні, посилання на e-mail тощо.); 14) уміння використовувати таблиці для розміщення інформації на веб-сторінці; 15) уміння розміщувати веб-сайти в Інтернеті і реєструвати їх у пошукових системах, тематичних каталогах.

Отже, чітке визначення рівня досягнення мети не тільки полегшує здійснення контролю, але і дає змогу визначити достатні для реалізації цих цілей методи і форми навчання.

Розглянемо вимоги до рівня початкових знань вчителів технологій.

Перш ніж сформулювати цілі навчання технології створення освітнього інтернет-ресурсу, визначимо вимоги до рівня початкових знань вчителів технологій.

Виділяємо п'ять основних категорій слухачів курсу:

- 1) Вчителі інформатики.
- 2) Вчителі технологій.
- 3) Бакалаври-вчителі технологій.
- 4) Студенти вузів.
- 5) Аспіранти вузів.

Під час визначення вимог до рівня початкових знань і умінь слухачів курсу візьмемо за основу той факт, що курс "Педагогічний веб-дизайн" розрахований на певних користувачів ПК.

Сформулюємо обов'язкові вимоги до попередніх знань і умінь слухачів курсу:

- 1) знання алгоритмів роботи в ОС Windows; знання алгоритмів роботи в мережі Інтернет (пошук інформації, робота з електронною поштою);
- 2) знання алгоритмів роботи в текстовому процесорі Microsoft Word;
- 3) знання визначень компонентів методичної системи: цілі, зміст навчання, методи, форми і засоби навчання;
- 4) знання теоретичного і практичного матеріалу курсів "Педагогічні системи і технології", "ІКТ в освіті", "Програмно-педагогічні засоби навчання".

Серед необов'язкових вимог (бажаних) до попередніх знань і умінь слухачів курсу виділяємо:

- 1) володіння редактором растрової графіки (наприклад, Adobe Photoshop);
- 2) знання основ художньої композиції;
- 3) досвід у створенні комп'ютерних навчальних систем.

Крім того, сформованість цих умінь дає змогу говорити про результати професійної компетентності вчителя, може бути досить повно описана за допомогою поняття “професійна компетентність”.

Під професійною компетентністю вчителя [4, с. 8] розуміється інтегральна характеристика, що визначає здатність вчителя технологій вирішувати професійні проблеми і типові професійні завдання, які виникають в реальних ситуаціях професійної діяльності, з використанням знань, професійного і життєвого досвіду, цінностей і схильностей. Професійна компетентність [4, с. 9] розуміється як сукупність ключової, базової і спеціальної компетентностей.

Ключові компетентності необхідні для будь-якої фахової діяльності, вони пов'язані з успішністю особи в швидкозмінному світі і виявляються, перш за все, в здатності вирішувати професійні завдання на основі використання інформації, комунікації, зокрема іноземною мовою, соціально-правових основ поведінки особи в цивілізованому суспільстві.

Базові компетентності відображають специфіку певної фахової діяльності (педагогічної, медичної, інженерної тощо).

Спеціальні компетентності відображають специфіку конкретної предметної або надпредметної сфери фахової діяльності. Спеціальні компетентності можна розглядати як реалізацію ключових і базових компетентностей у галузі навчального предмета, конкретної галузі фахової діяльності.

Відомо, що концептуальні змістові лінії навчання [5] відображають основні методичні ідеї побудови навчального курсу і пронизують його зміст впродовж всього процесу навчання.

В основі концепції підготовки майбутнього вчителя технологій у галузі педагогічного веб-дизайну лежить навчання технологій: 1) технології педагогічного проектування, спрямованої на побудову методичної теорії для конкретної предметної галузі; 2) технології веб-дизайну, спрямованої на комп'ютерну реалізацію цієї методичної теорії для інтернет-простору.

Під час формування змісту навчання технології створення НІР ми керувалися:

- а) цілями навчання і створення навчального інтернет-ресурсу;
- б) провідними принципами добору змісту навчання технології створення навчального інтернет-ресурсу;
- в) результатами аналізу стану проблеми викладання питань технології створення НІР у рамках курсів (обов'язкових і курсів за вибором), пропонувані освітнім стандартом для вчителів технологій, що навчаються за фахом “Інформатика”, зокрема для майбутніх учителів інформатики, і курсів підвищення кваліфікації, що проводяться центрами додаткової професійної освіти.

На основі аналізу змісту наукової літератури щодо проблеми навчання технології створення НІР були сформульовані концептуальні лінії змісту навчання:

- 1) вивчення педагогічного проектування НІР;
- 2) вивчення основ технологій створення НІР;
- 3) вивчення технологій організації інтерактивної взаємодії у НІР.

Результатом добору змісту навчання технологій створення НІР є такі теми:

- 1) основні поняття педагогічного веб-дизайну;
- 2) педагогічне проектування навчального інтернет-ресурсу;
- 3) використання математичних моделей для структуризації змісту освітнього інтернет-ресурсу;
- 4) підготовка графічної інформації для розміщення на веб-сторінці;
- 5) технології розміщення інформації на веб-сторінці;
- 6) каскадні таблиці стилів (CSS);
- 7) публікація веб-ресурсу у мережі Інтернет;
- 8) технології організації інтерактивної взаємодії в НІР.

Під методами навчання розуміємо систему послідовних взаємопов'язаних дій викладачів і вчителів технологій, що дає змогу досягти мети навчання.

Використання інформаційних технологій у системі освіти сприяло створенню “комп'ютерної методології навчання”, яка орієнтована на застосування у навчальному процесі таких дидактичних методів, як комп'ютерне моделювання навчально-пізнавальної діяльності, метод інформування, програмування навчальної діяльності, асоціативний метод, метод тестування, ігровий метод активного навчання [8, с. 84-90; 7], метод проектів [1, с. 3-11] тощо.

Застосування комп'ютерної методології навчання орієнтоване насамперед на інтеграцію всіх видів навчальної діяльності і підготовку суб'єктів освітнього процесу до життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства [2]. Для досягнення поставленої мети, з урахуванням вибраного змісту навчання і спільної діяльності викладача і вчителя технологій, були відібрані такі методи навчання: словесні (бесіда, пояснення, дискусія), практичні (вправи, завдання, лабораторні роботи), наочні (демонстрація, ілюстрація), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові, дослідження, робота з літературою, виконання індивідуальних завдань.

Розглянемо **форми навчання**. Під організаційною формою навчання [3] розумітимемо спосіб здійснення взаємодії викладача і вчителя технологій, у межах якого реалізуються зміст, дидактичні завдання і методи навчання.

Під час навчання створення НІР можуть бути використані такі організаційні форми:

– лекція і її види [6]: пояснювально-ілюстративна, проблемна частково-пошукова;

– вправи (один з видів практичних занять) – організаційна форма навчання, яка дає змогу отримати та вдосконалити уміння і навички;

– самостійна робота і її види: самостійні роботи за зразком, реконструктивні, варіативні, творчі (дослідження);

– консультація (групова й індивідуальна) – дуже гнучка форма у системі, що дає змогу використовувати різні види взаємодії: як з групою, так і з одним вчителем технологій.

Різні види контролю необхідні для здійснення перевірки та оцінювання знань і умінь у процесі самостійного вирішення завдань різного характеру і рівня складності.

Засоби навчання. Засобами навчання зазвичай називають [9] всі ті “матеріальні” умови, за яких відбувається навчання. До них належать: природне і соціальне оточення, устаткування, підручники, книги, наукова допомога.

Існує декілька класифікацій засобів навчання, розглянемо лише одну з них – за дидактичними функціями: інформаційні засоби (навчальні посібники, підручники тощо); дидактичні засоби (навчальні програми, демонстраційні приклади тощо); технічні засоби (комп'ютер, локальна мережа, аудіовізуальні технічні засоби навчання).

Інформаційним засобом навчання створення НІР є веб-сайт дисципліни “Веб-дизайн”. Вбудована у веб-сайт програмна оболонка для виконання практичних завдань може бути використана як дидактичний засіб навчання. Внаслідок використання цього НІР у процесі дистанційного навчання мережа Інтернет буде виступати, ефективним технічним засобом навчання.

Отже, розглянуто зовнішні і внутрішні цілі навчання технології створення навчального ресурсу освітнього порталу. Чітке визначення рівня досягнення мети не тільки полегшує здійснення контролю, але і дає змогу визначити достатні для реалізації цих цілей методи і форми навчання. Розглянуто вимоги до рівня початкових знань вчителів технологій. Сформульовано обов'язкові та необов'язкові вимоги до попередніх знань і умінь слухачів курсу. Тому сформованість цих умінь дає змогу говорити про результати професійної компетентності вчителя, це описано за допомогою поняття “професійна компетентність”. Звертається увага на основні концепції підготовки майбутнього вчителя технологій у галузі педагогічного веб-дизайну. А також розглянуто форми навчання.

Використана література :

1. Горлицкая С. И. Концептуальные основы метода проектов как методологии развивающего обучения информатике и базиса развивающего использования НИТО / С. И. Горлицкая // Педагогическая информатика. 1995. – № 2. – С. 3-11.
2. Жалдак М. І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики : посіб. для вчителів / М. І. Жалдак, В. В. Лапінський, М. І. Шут. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – 182 с.
3. Информационные ресурсы в высшей школе / Л. П. Кураков [и др.]. – Чебоксары : Чуваш, унта, 1998. – 279 с.
4. Компетентностный подход в педагогическом образовании : коллективная монография / под ред. проф. В. А. Козырева и проф. Н. Ф. Радионовой. – СПб. : РПТУ им. А. К. Герцена, 2004. – 392 с.
5. Лапінський В. В. Навчальне середовище нового покоління та його складові // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наукових праць / редрада. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – № 6 (13) – С. 26-32.
6. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения / И. Я. Лернер. – М. : Педагогика, 1981. – 185 с.
7. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учебное пособие / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. К. Петров / под ред. Е. С. Полат. – М. : Издательский центр "Академия", 1999. – 224 с.
8. Пасхин Е. Н. Философско-методологические аспекты информатизации образования / Е. Н. Пасхин // Системы и средства информатики: Информационные технологии в образовании: От компьютерной грамотности – к информационной культуре общества / отв. ред. И. А. Мизин. – М. : Наука, Физмат лит, 1996. – Вып. 8. – С. 84-90.
9. Педагогика / под ред. Ю. К. Кабанского. – М. : Просвещение, 1983. – 600 с.

Кулиш Л. А. Технологии создания учебного интернет-ресурса при изучении дисциплины информатического цикла.

В статье рассматривается цель обучения технологиям создания учебного интернет-ресурса. Отмечено, что основной проблемой является постановка целей обучения, которые разделяются на внешние и внутренние. Детально рассмотрено необходимые и необязательные требования к уровню начальных знаний учителей технологий. Подробно рассмотрены формы обучения и разные виды контроля, необходимые для осуществления проверки и оценивания знаний и умений в процессе самостоятельного решения заданий разного характера и уровня сложности. Определены средства обучения, к которым принадлежат: естественное и социальное окружение, оборудование, учебники, книги и научная помощь. А также рассматривается классификация средств обучения по дидактическим функциям: 1) информационные средства; 2) дидактические средства; 3) технические средства.

Ключевые слова: обучающий интернет-ресурс, интернет-ресурс, веб-сайт.

KULISH L. Technologies of creation of educational internet resource from the study of discipline of information cycle.

In the article the teaching purpose of creation technologies of educational Internet resource is researched. It was noticed that the main problem is to set teaching purposes, which are classified on the external and internal. The necessary and optional requirements to level of teachers' of technologies basic knowledge are considered in detail. The teaching forms and different types of control which are necessary for checking and appreciation of knowledge and skills during the solution the tasks on one's own are revealed in the article. Teaching means (natural and social surroundings, equipment, textbooks, books and scientific help) are defined. Special attention is paid to teaching means classification by didactic functions on informational means, didactic means, technical means.

Keywords: educational Internet resource, Internet resource, website.